

## Tragikus helyzetbe jutott a szombathelyi színtársulat

Az új konzorcium sem segít, mert nincs miből osztzkodni. — Eladás, amelynek előzetesen egy házaspár jelent meg. — Az utolsó hét utolsó rendező

Ötödik hete játszik már Szombathelyen, a színház nélkül városban, a sopronszékesfehérvári színtársulat.

Ezen idő alatt — Faludi Kálmán vendégjátékától eltekintve, amikor a bevétel oroszlárésze a vendégművész illette — egyetlen házu nem emlékszünk. Még a legjobb esetben is csak félre tett meg a színház és az is csak kivételesen, míg egyszer-kétszer.

Hétfői napokon, a tapasztalásokon okulva, nem is hirdettek előadást, — több esetben pedig — összesen öt alkalommal — a meghirdetett előadást nem lehetett megtartani. Még szombat este is előfordult, hogy részvétlenség miatt nem volt az előadás megtarva. De a közönség ismeret nélkül a szombati este volt a hétköznapi között a legjobb és legfőbb és legtöbb bevételt jelentő nap.

A «Meddig fogsz szeretni?» című, Budapesten sokáig sikerrel írt színi magyar víziátékuidonság orvosi mértégre mindössze egyik előkelő szombathelyi orvos és felesége voltak kíváncsiak. Raituk kívül természetesen nem volt a nézőtérben. Amidőn a társulat titkára a színi előv előtt könnyes szemekkel jelentette be az előadás elmaradását.

A napi bevétel a többi estén is legtöbbször mélyen alatta maradt a napi kiadásoknak.

Íly körülmények között megértendő hogy Kiss Árpád színtársulat vezető felesége, aki egy óta súlyos beteg férje helyett halatlan erőfeszítések árán vezette a direktiót, az anyagi felelősséget tovább nem volt hajlandó vállalni és az Országos Színészegyesület bevezetésével a színtársulat jelenleg konzorciummá alakulva folytatja működését. Ez annyit jelent, hogy a tagok a készletek levonása után maradó bevételből bizonyos százalékos arányban részesednek. Amik csak részesevőnek, ha volt miből.

A helyzet jelenleg az, hogy itt áll egy 30-40 főből álló társulat jelenleg egy fillér nélkül, egy csomó adóssággal küszködve és még annyi pénz nem áll rendelkezésére, hogy át tudná költözni következő állomáshelyére. Veszprémbe.

Most csak arról van szó, hogy a városi helyi közötti időző jobb sorsra érdemes színtársulat, amely jóhiszeműen, a város nagyhírű kulturáiról szóló híreknek hitelt adva érkezett ide, a következő héten adósságok hátraharvása nélkül, tisztességesen elvonuláson melegebb tájak felé.

Hátországok és társadalomok össze kell fogni, hogy a színelőadások látogatottsága legalább az utolsó héten a mozduláshoz szükséges összeg előremérésére módosítsa.

A színház helyét a mozi helyettesíti színtársulat mozogtak, a szórakozáson kívül, amelyben ki-ki legyél megváltva részesevő ügyelkedet és gyakorol, amidőn színtársulatára színtett a «mennyezet napozás mozdinak», akik manapság is kulturális és nemzeti missziót teljesítenek, akárcsak száz esztendőnek előtte, amidőn a nemzeti nyelv segítségével kovácsolták össze a nemzet eszéthullott kényélt.

Dr. P. I.

Hír 1932. április 17. 2. o.

# SZÍNHÁZ

## Az elmúlt színházi évad mérlege

Reflexiók a Tolnay-társulat szombathegyi szezonjáról

A színházi évad befejeztével érdemes visszapiantást tenni a Tolnay-társulat műsorára és összetételére. A színházi évad május 12-től július 5-ig terjedő szezonban 55 estét és 15 délutáni, összesen 70 előadást tartott. Ezen előadások közül három alkalommal idegen együttesek (Salomon B. és Békéfy László és a Fővárosi Gyermekszínház) vendégszerepeltek. A Tolnay-társulat tehát 67 előadást tartott és ebből 47 előadás jutott az operetteknek és csak 20 a prózának.

Színre került összesen 40 színdarab. Ezek közül, ha Kálmán Imrét és Lehár Ferencet idegen szövegírók ellenére is magyar szerzőknek tekinthetjük, a magyar szerzők művének 25 operettet és 7 prózai darabot tekinthetünk. Ezzel szemben idegen szerzők műve volt 6 operett és 2 próza.

Az operettek közül Szombathegyen még nem játszott, tehát újdonságként tekinthető operettek voltak a következők: Aki mer az nyer. Három ember a hóban. Én és a kiscsécse. Montmartre ibolya. Budapest—Wien. Fővárosi ibolya. Nápolyi kaland. Vadvirág. Dorozsmal szemléltem. Egy görbe éjszaka. Vikt. Ma éjjel szabad vagyok. Ördöglovag. Bécsi tavak. Ezek mind magyar szerzők művei. Idegen szerző operette csupán az Esterházy király volt.

A prózai premierek közül magyar szerzők írták az Érettség, a Vallomás, Három király, Ének a buzamezőkről Méltóságos asszony és a Katz bácsi című darabokat. Idegen szerző írta az Úr katonái című színművet.

A Szombathegyen már játszott régi darabok közül felújításra kerültek: Alexandra, Marica grófnő, Lili bárónő, Sybill, Vikória, Hamburgi menyasszony, Mosoly ország, Éva, Csárdáskirálynő, Aranyvirág és János vitéz című magyar, továbbá az Ártatlan Zsuzsi, Három a kislány, Orlov, Rip van Winkle és a Madarast című külföldi operettek. Végül a 120-as tempó és a Morium című prózai művek.

Vendégszerepeltek: Szűcs László, Molnár Aranka, Beregi Oszkár, Jávor Pál és Sarkadi Aladár.

Miként a statisztikából látjuk, a műsorban az operett dominált, ami általános jelenség a vidéki színpadokon. Talán ezzel magyarázható, hogy az igazgató kimondott prózai együttes szerződésére nem is nagyon helyezte súlyt. Csak olyan prózai darabokat vett elő, amelyekben az operett-gárdát fel tudta használni. Ez volt az oka, hogy egyes szereplők (dramai hősnő, drámai anya, kedélyes és drámai apa, jellem és cselész, drámai hős és lírai szereplő) egyáltalán nem voltak beöltve. Financziális okokból meg tudjuk érteni, hogy Tolnay igazgató csak olyan művész személyzetet szerződött, amelyik operettre és prózára egyaránt alkalmas. Művészi szempontból azonban nem tartjuk megengedhetőnek, hogy a megfolyó színpadok és kiváló operett-darabok esetén mint drámai hősnők és lírai szereplők

98 FEHÉR NŐI TASKAK  
tíltéres reklámban.  
Magyar Hírlap Kírály u. 5.

mekek állnak ki a színpadra és ugyancsak táncos komikusok buffók, játszó a komoly szerepeket.

Noha teljes elismeréssel állapíthatjuk meg, hogy az egyénként igen kiváló erőkből összeállított színházi évad a legjobb együttesek tekinthető, mely a nyári aréna lebontása óta Szombathegyen megfordult és azt is elismerjük, hogy a rendezés, fegyelem, díszletek és jelmezek, valamint a szereptudást illetően, az adott viszonyok mellett a legszebb teljesítményt nyújtotta a színházi évad, mégis arra kell kérnünk az agilis és ambiciózus színházigazgatót, hogy jövőre társulatát a most említett szempontok figyelembevételével egészítse ki és mivel a régióbeli nagyvárosok, egy nevezett finálé operett felújítás, részben a pesti operett termés csekély volta és ugyanennek súlyossága miatt a műsorok a jövőben is gerincet kell, hogy képezze, szükségesnek látjuk, hogy a tenor és bariton szerepekre megfelelő hanganyaggal rendelkező énekes színészeket szerződtessen. Ne kövessék ebben a tekintetben egyik már elhunyt ugyanevű vidéki direktor példáját, aki minden a közönség sürgetésére operátka is tűzött műsorára, szorultságban a Faust opera Meliszió-szerepére egyszerűen kiválasztotta a színházi évad titkárát, aki előzőleg még sohasem énekel a színpadon és hangja sem volt.

Szombathegyi intelligens, zenéi szerető és művelő közönségnek igényei vannak a színészekkel, főleg az énekesekkel szemben, amit honorálni kell, miképpen az a múltban is történt. Ugyanez a közönség a komoly irodalmi értékű színdarabokból is kóstolót kér legalább néhány alkalommal és elvárja, hogy ezek a komoly drámai művek arra teremtett tehetséges prózai színészek interpretálásában legyenek bemutatva.

Amidőn kilógásainkat a fentiekben elmondottak, az osztó igazság érdekében nem hagyjuk el az említés nélküli beszámolóinkban a Tolnay-társulatnak azt a feltétlen érdemét, hogy becsülettel előadásaival, művészi törekvéseivel közönségünket ismét sikerült megnyernie a színház számára. Bízunk fel az a jövőre illetően, amit készséges köznevelők el a jószándéku művészeti és alkotó színházigazgató javára. A viszontlátásra!

Polgár István dr.

